

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

för Bergshamraskolan

Verksamhetsåret 23/24

1. Inledning

Alla elever inom skolan har rätt att inte bli utsatta för kränkande behandling eller diskriminering. Berghamraskolans vision är att skapa förutsättningar så att alla barn ska må bra och kan nå sin fulla potential. Vi värderar trygghet, trivsel och lärande högt där alla känner sig sedda och inkluderade.

Varje år är skolan skyldiga att upprätta en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Planen mot kränkande behandling och diskriminering genomsyrar hela skolans verksamhet och är väl synlig i utbildningen och i de regler och rutiner som finns. Alla elever, medarbetare och vårdnadshavare är delaktiga i arbetet mot kränkande behandling och diskriminering.

Planen utgår från skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567), läroplanen, FN:s barnkonvention samt förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling.

1.1 Vad är kränkande behandling och diskriminering?

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett beteende som kränker någons värdighet, men som inte har något samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Vid bedömning av om en elev blivit utsatt för kränkande behandling ska elevens upplevelse vara utgångspunkt. Upprepade kränkningar vid återkommande tillfällen kallas för mobbning.

Kränkande behandling kan exempelvis vara:

- fysiska handlingar (slag, knuffar)
- verbala (nedsättande ord, öknamn, hot, svordomar)
- psykosociala (ryktesspridning, utfrysning, grimaser)
- texter och bilder (teckningar, lappar, fotografier, klotter, sms, sociala medier)

Diskriminering

Diskriminering betyder att en elev blivit orättvist behandlad och att det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning,

funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det finns vidare olika former av diskriminering, det vill säga hur diskriminering kan yttra sig/framträda. De olika formerna av diskriminering är trakasserier, sexuella trakasserier, direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet och instruktioner att diskriminera.

1.2 Innehållet i planen mot kränkande behandling

För att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering upprättas årligen, i varje särskild verksamhet, en plan mot kränkande behandling och diskriminering. Planen är aktuell i skolans dagliga arbete och utformas utifrån vår unika verksamhets behov.

Planen mot kränkande behandling innehåller:

- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av våra elever,
- en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året, och
- en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående års plan mot kränkande behandling har genomförts.

Planen innehåller rutiner för att hantera ingripanden i akuta situationer. I det inkluderas ansvarsfördelning och rutiner för anmälning, utredning och dokumentation. Vidare innehåller planen information om verksamhetens främjande och förebyggande arbete.

Planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna, personal och vårdnadshavare vid Bergshamraskolan.

1.3 Bergshamraskolans arbete för att aktivt motverka diskriminering

Skolan arbetar hela tiden för att motverka diskriminering och förhindra trakasserier och sexuella trakasserier som en del i verksamhetens systematiska kvalitetsarbete. Arbetet sker i fyra steg genom att

1. undersöka risker för diskriminering och repressalier (dvs. händelser som kan ses som hämndaktioner eller straff) samt andra hinder för enskilda elevers lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta främjande och förebyggande åtgärder samt
4. följa upp och utvärdera åtgärderna.

Alla delar av det fortlöpande arbetet dokumenteras och i alla delar samverkar skolan med elever och personal.

Information om likabehandlingsplan:

Begreppet likabehandlingsplan ersattes år 2017 i diskrimineringslagen med ett dokumentationskrav. Dokumentationskravet innebär att skolan skriftligen ska dokumentera arbetet med aktiva åtgärder. Dokumentationen innehåller en redogörelse för alla delar av arbetet som rör aktiva åtgärder, redogörelser av åtgärder som planeras och vidtas samt hur samverkansskyldigheten fullgörs. Dokumentationen enligt diskrimineringslagen och planen mot kränkande behandling enligt skollagen sker i detta dokument.

I arbetet med att motverka diskriminering ligger att skolan tar fram riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Dessa följs upp och utvärderas. Skolans riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier finns i bilaga 1.

1.4 Systematiskt och målinriktat arbete

Skolan bedriver ett systematiskt och målinriktat arbete för att förhindra kränkande behandling och diskriminering. I det arbetet ingår att kartlägga verksamhetens nuläge och identifiera risk för när och var elev blir utsatta för kränkande behandling och diskriminering. I kartläggningen ingår även att följa upp förra årets planerade aktiviteter.

När kartläggningen är genomförd görs en analys och bedömning av uppgifter som framkommit för att kunna planera in vilka aktiviteter som vi ska genomföra i syfte att förbättra kvaliteten i verksamheten och förhindra kränkande behandling och diskriminering. Aktiviteterna genomförs sedan i enlighet med planeringen.

1.5 Främja, förebygga och åtgärda

Skolan arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering och trakasserier uppstår.

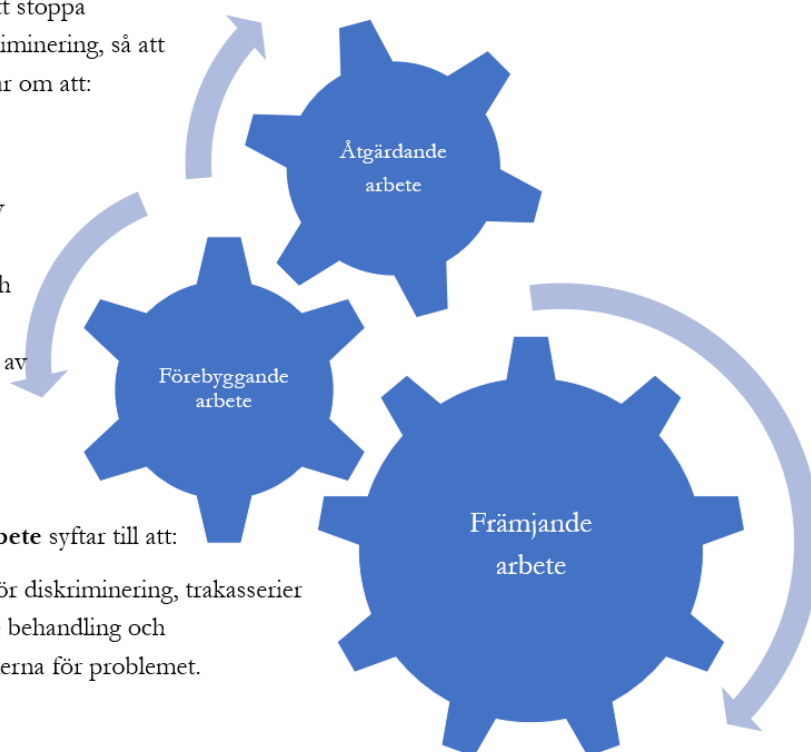
Främjande arbete tar alltid sikte på det positiva och pågår alltid utan förekommen anledning. Det främjande arbetet är fundamentalt för all skolverksamhet, är ständigt en del i undervisningen och pågår kontinuerligt. Det förebyggande arbetet tar sikte på risker för problem och handlar om att vi undersöker och följer upp verksamheten ur olika perspektiv. Det åtgärdande arbetet sker när någonting har hänt som skolan måste stoppa och hantera så att det inte sker igen.

Åtgärdande arbete syftar till att stoppa kränkande behandling och diskriminering, så att det inte händer igen. Det handlar om att:

- ha rutiner för skydd
- utreda förhållandena
- rapportera kränkningar av olika slag
- informera barn/elever och vårdnadshavare
- ha rutiner för tillämpning av disciplinära åtgärder.

Förebyggande arbete syftar till att:

- avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och
- tar sikte på riskerna för problemet.

Främjande arbete syftar till att:

- förstärka respekten för allas lika värde
- omfattar alla diskrimineringsgrunderna
- riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning samt
- är en naturlig del i det vardagliga arbetet.

2. Kartläggning och utvärdering

2.1 Beskrivning av kartläggningen

En gång per år genomförs Friendsenkäten på hela skolan. Resultaten sammanställs av Friends och presenteras för personal skola och fritids.

Skolan genomför dessutom egna trygghetsenkäter en gång per termin. Resultaten av dessa sammanställs av skolans kurator och trygghetsgruppen tar del av enkäterna och fortsätter därefter att ta fram främjande och förebyggande aktiviteter för hela skolan. Varje mentor tar del av resultaten på skolans egna trygghetsenkäter och sätter därefter upp aktiviteter tillsammans med sin klass att arbeta med under läsåret.

Varje år genomförs även Brukarundersökningen i åk 3 och 5. Dessa utgör också ett underlag kring tryggheten på skolan.

Under läsåret 22/23 genomfördes även en kartläggning av elevernas trygghet kopplat till nätet. Under läsåret genomfördes också en sk tematisk kvalitetsgranskning av Skolinspektionen gällande arbetet för en trygg miljö på nätet, fri från kränkningar på mellanstadiet.

Statistik över påbörjade och avslutade kränkningsanmälningar (Draft It) på skolan används även som underlag för hur trygghetsarbetet på skolan fungerar,

2.2 Utvärdering av föregående års plan, vidtagna aktiviteter/åtgärder samt riktlinjer/rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

Alla klasslärare/mentorer presenterade under lå 22/23 Planen mot kränkande behandling och diskriminering för eleverna samt skolans arbetsgång kring detta.

Trygghetsgruppen presenterades för alla elever och vilket uppdrag de har för att synliggöra fler vuxna att vända sig till.

Klasserna arbetade under jan-mars med materialet kring Hårda ord för att få elever att förstå hur ord kan skada och för att förebygga otrygghet.

Arbetslagen diskuterade och valde ut aktiviteter att arbeta med i klasserna under vårterminen utifrån Friends-materialet/Kunskapsbanken.

All personal har under lå 22/23 fått utbildning i medlingssamtal, mobbningsamtal, bemötande och konflikthantering.

Skolan har tidigare utarbetat en värdegrundsdeklaration genom att varje klass och Elevrådet diskuterade fram tre ord som representerar skolan och motiverar dessa. Dessa ord är Gemenskap, Kunskap, Trygghet. Elevrådet har deltagit i diskussionerna kring värdegrundsdeklarationen.

Organiserade rastaktiviteter som leds av vuxna på skolan arrangeras varje dag åk F-3. Alla rastvakter bär gula västar på skolgården så att det tydligt framgår vilka som är personal som man kan vända sig till.

Varje arbetslag (lärare och personal fritidshem) har ett aktuellt rastvaktsschema med vilken personal som är ute på raster med eleverna. Rastvaktsschemat finns tillgängligt både i personalens teams-grupp, men även uppsatt på väggen utanför expeditionen.

Under höstterminen lå 22/23 arbetade hela skolan för en trygg miljö under skoltid och på nätet. Arbetet inleddes med en enkät som genomfördes via i-pads där eleverna på Bergshamraskolan fick svara på frågor om hur de använder sig av nätet och hur de upplever tryggheten där, vilket påverkar deras trivsel och trygghet även på skolan. Trygghetsgruppen utformade frågeställningar för att ta reda på mer om elevernas nätanvändning. Enkäten genomfördes via forms i alla klasser på skolan. Utvärderingen av arbetet för en trygg miljö på nätet visar att eleverna gjort värderingsövningar av olika slag, haft diskussioner och att i princip alla elever vet vem de ska vända sig till om de blir utsatta för kränkningar eller diskriminering på nätet.

Under februari -23 genomfördes en värdegrundsdag med fokus på att arbeta främjande med klasserna, skapa trygghet och samarbete samt diskutera hur man är en bra kompis. Under dagen arbetade F-3 även i faddergrupper för att skapa trygghet bland yngre elever och låta dem lära känna varandra bättre. Dagen utvärderades i alla klasser.

Utvärderingarna av dagen visar att den var uppskattad av eleverna, att de lärt känna nya kamrater och fått tips om vad man kan göra om man känner sig otrygg eller utsatt på något vis. Utvärderingen visar även att vikten av lärare/mentors engagemang i trygghetsfrågor är viktigt och att detta påverkar resultaten på utvärderingarna. Även en utvärdering i Elevrådet har gjorts som visar att eleverna på skolan vill att denna dag ska återkomma även läsåret 23/24.

3. Analys och bedömning

3.1 Analys av kartläggningen

Både Friends-enkäten och skolans egna trygghetsenkäter som genomförs i alla klasser visar att de flesta elever trivs på skolan och känner sig trygga. Platser där man känner otrygghet är toaletter och omklädningsrum. De egna trygghetsenkäterna visar att vissa elever känner oro för att bli inlåsta på toaletten, att lampan ska slockna på toaletten eller att någon ska komma in i omklädningsrummet när man bytet om/duschar. Några av de yngre eleverna upplever otrygghet i kapprum/korridor.

Otrygga platser på skolan;

- Toaletter (26%)
- Omklädningsrum (19%)
- Idrottshall, matsal, korridor (4%)

Skolan har sedan förra läsåret satt upp dörrar i duscharna, vilket har ökat tryggheten sedan förra enkäten, samt ökat vuxennärvaron i kapprum/korridorer på lågstadiet. Tryggheten i matsalen har dock ökat sedan enkäten 2021.

98% av eleverna på Bergshamraskolan trivs i sin klass.

93% av eleverna tycker att de har en vuxen som de kan prata med på skolan.

94% av eleverna har någon kompis i klassen.

87% (F-3) av de som någon gång blivit utsatt för någon kränkning uppger att de berättat för en vuxen på skolan. 83% av dessa berättar för en vuxen hemma. 93% av eleverna (åk 4-6) uppger att de har vuxna på skolan som de kan prata med om de upplever sig kränkta/illa behandlade. Förtroendet att prata med Elevhälsa/skolledning har ökat sedan 2021.

Skolans egen Trygghetsenkät, enkäten rörande kränkningar på nätet samt friensenkäten visar att kränkningar/utanförskap på nätet förekommer. Av eleverna åk 4-6 har 12% någon gång upplevt utanförskap eller upplevt sig kränkta via sms/chat, tiktok el dyl. Av eleverna F-3 upplever 56% att de någon gång blivit ledsna eftersom någon på skolan gjort något dumt mot dem. Av eleverna åk 4-6 upplever 29% att de någon gång senaste året blivit kränkta av annan elev på skolan.

Vi ser ett fortsatt behov av att arbeta vidare med en specifik årskurs då några elever där även upplever en viss oro för att bli ensamma på raster och upplever att vuxna inte alltid säger till. 91% av eleverna 4-6 anser att de har någon vuxen att prata med och få hjälp av. De flesta av dessa skulle prata med mentor/klasslärare eller personal ur Elevhälsan (t ex skolsköterska, skolkurator).

Skolan har under höstterminen -22 gjort en egen enkät kopplad till trygghet på nätet. Resultaten visar att användandet av nätet ökar med stigande ålder. Youtube och spel används i alla årskurser. Chattar ökar med stigande ålder och är vanligare i de högre årskurserna. De lägre årskurserna använder spel och Youtube mest. I de högre årskurserna så använder man tiktok mer. Det finns elever i alla årskurser som någon känt sig utsatta för kränkningar på nätet. I de lägre årskurserna så berättar eleverna oftare för någon om att de har blivit utsatta. Hos elever i årskurs 6 är det vanligast att man inte berättar att man blivit utsatt. Utifrån dessa resultat har skolan under höstterminen 2022 gjort ett arbete för en Trygg miljö på nätet och i skolan.

Antalet trygga platser på skolan har ökat sedan förra läsåret.

Utifrån resultaten av enkäterna föregående läsår har pedagogerna i varje klass haft samtal om trygga/otrygga platser och utsett aktiviteter kring trygghet att arbeta med. Detta arbete har inkluderat diskussioner och samtal, värderingsövningar såsom t ex fyra hörns-övningar.

Alla klasser genomför skolans egen trygghetsenkät en gång per termin och skolkurator återkopplar resultaten till klass och mentor/klasslärare genom samtal med klasserna. Mentor/klasslärare tar sedan fram aktiviteter att arbeta med tillsammans med klassen

Arbetet med trygghetsaktiviteter i klasserna, organiserad rastverksamhet och diskussioner kring trygghet och studiero i klasserna har gett goda resultat och ökat tryggheten generellt på skolan, men behöver fortsätta att utvecklas.

Vi ser att fler elever behöver känna till skolans plan mot Kränkande behandling, vilka som ingår i Trygghetsgruppen och vad deras uppdrag är samt att vi behöver påbörja ett arbete mot verbala kränkningar. Årshjulet med trygghetsaktiviteter behöver fortsätta att utvecklas och implementeras i verksamheten så att det blir ett levande dokument.

Enligt statistiken i Draft It, så är huvuddelen av de som utsätter andra för kränkningar killar (84%) och 77% av de som blir utsatta är också killar. 45% av kränkningarna som sker på skolan är fysiska och 25% är verbala.

Skolan har tydliga rutiner kring arbetsgången och arbetssättet vid kränkande behandling och anmälningar görs kontinuerligt. Åtgärder sätts in och följs upp enligt rutin.

3.2 Verksamhetens behov

Skolan behöver fortsätta arbetet med att skapa meningsfulla rastaktiviteter som inkluderar fler elever och motverkar utanförskap.

Ett behov av fortsatt arbete med att alla elever ska känna till Planen mot kränkande behandling och hur arbetsgången är vid kränkningar finns.

Det finns ett behov av att öka tryggheten ytterligare på skolan samt att minska de fysiska och verbala kränkningarna.

Skolan behöver fortsätta att arbeta specifikt med en årskurs för att skapa större trygghet och gemenskap i gruppen.

4. Riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier

Alla medarbetare arbetar aktivt tillsammans med eleverna för att skapa positiva relationer mellan alla på skolan och eleverna ges möjlighet att vara delaktiga i skolans utveckling. Detta sker bland annat via mentorstid, elevråd, matråd och olika aktivitetsdagar där alla elever ges möjlighet att utveckla förmågan att samarbeta.

Skolans ordningsregler är kända av alla på skolan och diskuteras varje läsår så att elev och medarbetare får vara med och påverka dessa samt förstår hur dessa stödjer skolans arbete med att skapa trygghet och trivsel

Skolan har en tydlig plan för hur vårdnadshavare ges insyn i och inflytande över sina barns mål och utbildning via utvecklingssamtal, föräldramöten och skolråd för föräldrar.

På skolan råder nolltolerans mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier samt kränkande behandling och alla medarbetare som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Alla medarbetare är behjälpliga i det främjande, utredande och åtgärdande arbetet samt dokumentation vid eventuella kränkningar.

Skolans Plan mot kränkande behandling och diskriminering är det beskrivande och sammanhållande dokumentet av både det förebyggande och åtgärdande arbetet kring trygghet och trivsel. Planen mot diskriminering och kränkande behandling delges elever, medarbetare och vårdnadshavare.

Skolan arbetar kontinuerligt med värdegrundsarbete samt har ett systematiskt arbete med undervisning om sexualitet, samtycke och relationer för att förebygga och förhindra att trakasserier och sexuella trakasserier uppstår. Skolan ser också till att alla elever känner sig trygga med vem de kan vända sig till om de blir utsatta samt ser till att personalen vet hur de ska agera om de får kännedom om att elev blivit utsatt.

5. Planering av aktiviteter/åtgärder

5.1 Främjande aktiviteter/åtgärder

Skolan ska arbeta främjande med lekgrupper på lågstadiet. Dessa grupper baseras på färggrupper/trygghetsgrupper. På lågstadiet har alla elever en tillhörighetsgrupp i sin klass. På mellanstadiet sätts nya tydligare regler upp för fotbollsplanen för att minska konflikterna på fotbollsplanen.

Pedagogledda rastaktiviteter anordnas varje dag för eleverna F-3.

Mer material kommer att köpas in till rastaktiviteter så att det finns fler saker att göra på rasterna.

Varje läsårsstart arbetar pedagogerna på skolan för att skapa ett gott klimat i klasserna och för att stärka gruppgemenskapen.

Ett årshjul för skolans främjande trygghetsarbete finns. Detta inkluderar fadderverksamhet där yngre elever får träffa äldre och samarbeta för att lära känna varandra och skapa en tryggare miljö. Även fadderträffar med aktiviteter inkluderas i detta.

Under höstterminen 23 arrangeras en samarbetsdag för åk 4-6 där eleverna arbetar med samarbetsövningar åldersblandat.

En idrottsdag med brännboll arrangeras med lag i blandade åldrar för att skapa en gemenskap och trygghet mellan eleverna på skolan.

Värdegrundsarbete med hjälp av material från Friends/Kunskapsbanken pågår under hela läsåret med syfte att stärka relationer lärare-elev, elev-elev.

Skolan har schemalagd mentorstid en gång i veckan där man bl. a. arbetar med värdegrundsfrågor.

Klasserna arbetar med samarbetsövningar och värdegrundsfrågor. Mentorerna undervisar i sina egna klasser så mycket som möjligt för att skapa ytterligare trygghet och studiero samt möjligheter att bygga goda relationer med eleverna.

I februari kommer en schemabrytande temadag med fokus på värdegrund och samarbete genomföras för alla klasser på skolan.

Ansvarig: All personal på skolan tillsammans med trygghetsgruppen och rektor

Tidsperiod: Läsåret 23/24

Uppföljning/utvärdering:

Sker kontinuerligt under läsåret i och med skolans trygghetsenkäter, statistik i Draft It, vid Elevråd, arbetslagsmöten, apt och trygghetsgruppsmöten samt vid utvärdering av planen mot Kränkande behandling vid läsårets slut.

5.2 Förebyggande aktiviteter/åtgärder

Skolan har ett rastvaktsschema där alla pedagoger deltar och vistas ute i rastverksamhet. Specifika områden för rastvakt har förtydligats. Skolan har gemensamma rasttider på de olika stadierna för att tillgodose att tillgången på rastvakter är tillräcklig.

Alla rastvakter bär gula västar

Alla klasser har ett schema för när de får vistas på fotbollsplanen och spelar fotboll.

Tydligare regler på fotbollsplanen utarbetas i samarbete med elever på mellanstadiet.

Alla elever ska känna till Planen mot kränkande behandling och arbetsgången vid kränkningar samt Trygghetsgruppen.

Inför läsåret har skolan skapat förutsättningar och organiserat för så få lärarbyten som möjligt för klasserna under veckans gång. I möjligaste mån utifrån behörighet undervisar mentor i sin klass för att skapa trygghet och studiero.

Ansvarig: All personal på skolan tillsammans med trygghetsgruppen och rektor

Tidsperiod: Läsåret 23/24

Uppföljning/utvärdering:

Sker kontinuerligt under läsåret i och med skolans trygghetsenkäter, statistik i Draft It, vid Elevråd, arbetslagsmöten, apt och trygghetsgruppsmöten samt vid utvärdering av planen mot Kränkande behandling vid läsårets slut.

5.3 Åtgärdande aktiviteter/åtgärder

All personal har fått utbildning i Draft It där kränkingsanmälningar görs samt arbetsgången vid kränkningar. Utbildningen repeteras för all personal under ht 23.

All personal på skolan som får kännedom om kränkningar gör kränkingsanmälan i systemet Draft It samt kontaktar vårdnadshavare till utsatt elev samt utsättande elev.

Personal som gjort kränkingsanmälan ser också till att åtgärder genomförs och dokumenteras.

Kränkingsärenden följs upp av personal på skolan där man stämmer av att kränkningarna upphört.

Ansvarig: All personal på skolan tillsammans med trygghetsgruppen och rektor.

Tidsperiod: Läsåret 23/24

Uppföljning/utvärdering:

Sker kontinuerligt under läsåret i och med skolans trygghetsenkäter, statistik i Draft It, vid Elevråd, arbetslagsmöten, apt och trygghetsgruppsmöten samt vid utvärdering av planen mot Kränkande behandling vid läsårets slut.

6. Delaktighet i kartläggning, analys/bedömning och planering

Trygghetsgruppen arbetar med att ta fram ett årshjul med främjande aktiviteter för läsåret samt frågeställningar till skolans egen trygghetsenkät som genomförs en gång per termin. Aktiviteterna i årshjulet diskuteras och planeras i arbetslagen och genomförs tillsammans med eleverna av personal både skola och fritidshem.

Trygghetsgruppen sammanfattar och analyserar skolans värdegrundsarbete.

Trygghetsgruppen ger förslag på övningar att arbeta med på mentorstid i klasserna samt under temadagar kopplat till värdegrund. Arbetslagen planerar de övningar som genomförs med eleverna.

Arbetet med värdegrundsövningar utvärderas med eleverna efter utförande.

Skolkurator genomför och sammanställer trygghetsenkäter i alla klasser en gång per termin. Skolkurator återkopplar resultaten på trygghetsenkäterna till klasserna.

Utifrån trygghetsenkäterna tar klasslärare och mentorer fram passande värdegrundsövningar att arbeta med i sina klasser.

Arbetet kring värdegrundsfrågor och trygghet på skolan initieras och utvärderas av Trygghetsgruppen.

Arbetslagen på skolan planerar och genomför aktiviteter med eleverna samt utvärderar dessa. Eleverna deltar i samtal av trygga/otrygga platser, analys av orsaker samt förslag på lösningar för att få en ännu tryggare skola.

Personal fritidshem utarbetar rastaktiviteter för att skapa trygghet och gemenskap bland eleverna.

Elevrådet deltar i planering och utvärdering av temadagar kopplat till trygghetsarbete och värdegrund.

All personal på skolan tar del av Planen mot kränkande behandling och diskriminering. Skolan informerar om ordningsregler och värdegrundsarbete på föräldramöten och arbetet diskuteras vid skolans Föräldraråd.

7. Implementering av planen i daglig verksamhet

Planen mot kränkande behandling och diskriminering delges all personal under början av höstterminen.

All personal ges utbildning i hur man gör kränkingsanmälningar och utredningar i Draft it samt hur man dokumenterar åtgärder under början av höstterminen.

Mentorerna presenterar Planen mot kränkande behandling för alla elever i korthet, så att alla elever känner till den och vad den innebär.

Planen presenteras och diskuteras i Elevrådet under höstterminen.

Planen publiceras för vårdnadshavare att ta del av.

Bilaga - Interna rutiner vid kränkande behandling och diskriminering mellan barn-barn/elev-elev

1. Inledning

I skollagen (2010:800) finns bestämmelser om nolltolerans mot förekomst av kränkande behandling i våra förskolor och skolor. Liknande bestämmelser om nolltolerans mot diskriminering finns i diskrimineringslagen (2008:567). Det framgår att det inom ramen för varje särskild verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete/arbete med aktiva åtgärder för att motverka kränkande behandling och diskriminering av barn och elever. Om kränkande behandling eller diskriminering ändå förekommer ställer skollagen och diskrimineringslagen krav på att förskolan/skolan skyndsamt ska vidta åtgärder för att få kränkningen/diskrimineringen att upphöra.

1.1 Definition

Enligt skollagen är kränkande behandling ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet.¹ Kränkande behandling kan vara synlig eller dold. Den kan utföras direkt i verksamheten men även per telefon eller internet. Med kränkande behandling menas till exempel nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden, fysiskt våld, utfrysning eller hot.²

Enligt diskrimineringslagen definieras diskriminering som att ett elev missgynnas och att det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det finns olika former av diskriminering, det vill säga hur diskriminering kan yttra sig/framträda. De olika formerna av diskriminering är trakasserier, sexuella trakasserier, direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet och instruktioner att diskriminera.³

¹ 6 kap. 3 § skollagen

² Skolverkets allmänna råd, ”Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling” s. 9

³ 1 kap. 4-5 §§ diskrimineringslagen

1.2 Det främjande, förebyggande och förhindrande arbetet

Av skollagens 6 kapitel och diskrimineringslagens 3 kapitel framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.⁴

Som en del av det främjande och förebyggande arbetet mot kränkande behandling ska huvudmannen se till att det årligen upprättas en plan mot kränkande behandling. I planen ska även arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering dokumenteras.⁵ Planen bör bland annat innehålla rutiner för personalens agerande, anmälningsrutiner för elever och vårdnadshavare, ansvarsfördelning samt hur händelser ska utredas, dokumenteras och åtgärdas.⁶

Det är viktigt att skolan arbetar förebyggande. Skolan ska förhindra de risker som framkommer av skolans kartläggning av skolans otrygga områden.

1.3 Det åtgärdandet arbetet

Om kränkande behandling eller diskriminering ändå sker ska skolan se till att det upphör. Av skollagens bestämmelser framgår att lärare eller annan personal är skyldig att anmäla till rektor om en elev blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Rektor ska i sin tur anmäla till huvudmannen som är skyldig att se till att ärendet utreds skyndsamt. Samma krav på utredning framkommer i diskrimineringslagen. Vid konstaterande att en elev har utsatts för kränkningar ska huvudmannen vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.⁷

Vid en akut situation eller för att åtgärda systematiskt upprepade kränkningar eller diskriminering kan rektor och lärare vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder. Detta för att garantera eleverna trygghet. Det innebär att skolan kan tillämpa disciplinära åtgärder som ett led i att få stopp på kränkningar som stör andra elevers trygghet och studiero. Utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den ordinarie skolenheten, placering utan tidsbegränsning vid annan skolenhet, omhändertagande av föremål samt avstängning får aldrig användas som

⁴ 6 kap. 7 § skollagen och 3 kap. 1 § diskrimineringslagen

⁵ 4 kap. 2 § diskrimineringslagen

⁶ 6 kap. 8 § skollagen och 3 kap. 2 § diskrimineringslagen

⁷ 6 kap. 10 § skollagen och 2 kap. 7 § diskrimineringslagen

bestraffning.⁸ Utvisning, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid annan skolenhet och avstängning ska alltid skriftligen dokumenteras.⁹

Vid återkommande signaler om att en elev blir utsatt för kränkande behandling eller diskriminering ska skolan göra en kartläggning kring elevens skolsituation. Parallellt ska även den elev som utsätter utredas om det bedöms att eleven upprepade gånger stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse.¹⁰ Detta för att klarlägga orsakerna till den uppkomna situationen. Skolan ska därefter genomföra åtgärder för att se till att den som utsätter upphör med sitt beteende och för att se till att utsatt elev får en trygg skolgång. Åtgärderna ska följas upp. Om den som blir utsatt eller den som utsätter uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation ska eleverna utredas för särskilt stöd och åtgärderna ska antecknas i ett åtgärdsprogram.¹¹

2. Interna rutiner (anmälan, utredning, uppföljning)

ANMÄLAN

1. Personal som får kännedom om att en kränkning/diskriminering skett ska skyndsamt anmäla det till rektor. Rektor som får kännedom om att en kränkning/diskriminering skett ska skyndsamt anmäla det till central förvaltning (huvudmannen).

Utgångspunkten om en anmälan ska upprättas eller inte är barnet/elevens egen upplevelse och att kränkningarna har en koppling till verksamheten (kan alltså handla om skolgård eller internet). När personalen får kännedom om händelsen ska det anmälas. Kännedom kan personalen få genom barnet/eleven själv, genom iakttagelser eller information från barn/elevs vårdnadshavare. Således kan anmälningsskyldigheten aktualiseras om uppenbara kränkningar uppmärksammas utan att utsatt barn/elev ger uttryck för att det skett en kränkning, ex. ett barn i förskoleklass blir utsatt för fysiskt våld men kan inte ge uttryck för att det känner sig kränkt.

⁸ 5 kap. 6 § skollagen, prop. 2009/10:165 s. 326

⁹ 5 kap. 7-8 och 24 §§ skollagen

¹⁰ 5 kap. 9 § skollagen

¹¹ 3 kap. 7-9 §§ skollagen

Anmälningsskyldigheten uppfylls genom att personal (lärare, rektor, annan) som får kännedom om kränkande behandling/diskriminering upprättar en anmälan i verksamhetssystemet Draftit.

En anmälan upprättas för respektive elev som blivit utsatt!

2. Av anmälan bör det framgå svar på följande frågor:
 - Framgår det vad som har hänt?
 - Framgår det vem som blivit drabbad och vem som har utsatt?
 - Framgår det när det har hänt?
 - Framgår det vart det har hänt?
 - Framgår det om någon annan än den drabbade sett händelsen?

UTREDNING

3. Rektor, eller den som rektor utser, utreder händelsen och informerar vårdnadshavare för berörda barn/elever om händelsen.
4. Kränkningen eller diskrimineringens art avgör i vilken omfattning utredningen ska ske men om anmälan saknar svar på ovan ställda frågor så bör utredningen i vart fall medföra svar på dessa.
5. Dokumentera utredningen noggrant i Draftit.

Exempel på utredningsinsatser:

- Samtalat med alla inblandade (Gör alltid en bedömning av barnets rätt att komma till tals. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad¹²)
- Samtalat med personal som sett händelsen eller hört om den
- Samtalat med vårdnadshavare kring barnet/elevens mående
- Analys kring varför situationen uppstått, ex. ”Många elever i olika åldrar vistas vid fotbollsplanen och lärare/personal upplever att det är svårt att ha översikt över vilka händelser som uppstår.”

¹² Artikel 12, Barnkonventionen

Att tänka på:

Undvik att skriva att situationen beror på ett visst barn/elevs egenskaper eller person. Ex. skriv inte ”Anna är väldigt utåtagerande och slår ofta andra barn utan anledning”, skriv istället ”Att Anna slog Vera inträffade oförutsett och utan direkt anledning”.

ÅTGÄRDER

6. Visar utredningen att eleven blivit utsatt för kränkande behandling/diskriminering?

Om ja --> Gå vidare till punkt 7.

Om nej --> Gå vidare till punkt 8.

7. Är uppgifterna så allvarliga att andra myndigheter som exempelvis Socialtjänsten, Polisen etc. behöver kontaktas?

Om ja --> samverka med lämpliga myndigheter och informera vårdnadshavare. Gå sedan vidare till punkt 8.

Om nej --> Gå vidare till punkt 8.

8. Föranleder utredningen en annan utredning på grund av upprepade ordningsstörningar eller om stödbehov för elev?

Om ja --> inled även sådan utredning, samverka med elevhälsan och elevens vårdnadshavare. Gå sedan vidare till punkt 9.

Om nej --> gå vidare till punkt 9.

9. Dokumentera vilka åtgärder som skolan har vidtagit eller kommer att vidta för att få den kränkande behandlingen/diskrimineringen att upphöra i Draftit. Om utredningen **inte** visar på kränkande behandling ska det också dokumenteras (se exempel nedan) då händelsen ändå kan leda till att skolan behöver sätta in åtgärder.

Observera att om du fyller i ”Detta är inte en kränkning” i Draftit så kommer inte rutorna ”Åtgärder” och ”Uppföljning” att dyka upp. Skriv då in åtgärder och uppföljning i rutan för utredning istället. Detta är under utveckling till nästa system.

10. Delge barn/elev/vårdnadshavare om utredning och beslutad handlingsplan. Det är frivilligt för rektor på vilket sätt vårdnadshavarna delges utredningen, muntligt/skriftligt. De har dock som huvudregel rätt att få ut den i sin helhet med hänvisning till partsinsyn i 10 kap. 3 § OSL. Undantag från utlämning är om det är av ”synnerlig vikt” att inte uppgifterna röjs, ex. skyddade personuppgifter.

Observera! Viktigt att ta hänsyn till barn och elevers ålder.

Sekretess till skydd för enskild gäller, om den enskilde är underårig, även i förhållande till dennes vårdnadshavare enligt 12 kap. 3 § OSL om inte vårdnadshavaren i den utsträckning denne enligt 6 kap. 11 § föräldrabalken har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör den underåriges personliga angelägenheter. Ju äldre barnet/eleven är, desto mindre frågor har en vårdnadshavare rätt att bestämma i och då gäller sekretess gentemot vårdnadshavaren.¹³

Vid sekretessfrågor kan registrator kontaktas för stöd.

UPPFÖLJNING

11. Dokumentera hur ärendet och beslutade åtgärder följts upp och om den kränkande behandlingen/diskrimineringen upphört i Draftit.

¹³ Se exempelvis KamR Stockholm 2023-02-27 målnummer 7501-22

AVSLUTA ÄRENDE I DRAFTIT

12. Skicka ärendet för godkännande av rektor.
13. När godkännande skett av rektor avslutas ärendet av förvaltningen.

Att tänka på:

Alla delar, det vill säga anmälan, utredning, åtgärder och uppföljning ska vara ifyllda innan ärendet skickas för godkännande. Även om utredningen inte visat på någon kränkning så ska alla delar dokumenteras men då i rutan för ”Utredning”.

Exempel på dokumentation vid en icke-kränkning:

Anmälan – ”Anna Andersson i 9B fick ett C i betyg och ifrågasatte detta inför hela klassen och upprepade att hon kände sig kränkt.”

Utredning – ”Händelsen skedde på matematiklektionen inför samtliga klasskamrater idag onsdag 11/11 kl. 09.00. Flera av klasskamraterna reagerade på elevens reaktion och bad henne lugna ner sig. Klassläraren ledde ut eleven och pratade med henne direkt.”

Åtgärd – ”Läraren förklarade varför eleven fått ett visst betyg direkt på platsen vilket eleven accepterade och de kunde fortsätta lektionen. Rutinerna vid utlämning av betyg har ändrats så att elever som vill få sitt betyg förklarat kan boka tid med läraren i samband med lektionen.”

Uppföljning – ”Klasslärare har inte noterat att eleven skulle ha fler frågor kring betyget och rutinen har gjort att betygsutlämningen har gått bättre.”